

**ADVIES ⁽¹⁾ 2015/02 VAN DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE
BEDRIJFSREVISOREN**

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
EV/VY/vs/sdb

Uw referte

Datum
02 maart 2015

Geachte Confrater,

**Betreft: Toepassing van artikel 10 van de wet van 31 januari 2009
betreffende de continuïteit van de ondernemingen door de
commissaris**

1. Inleiding

De wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen werd op 22 juli 2013 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en is in werking getreden op 1 augustus 2013.

Deze wet integreert een alarmbelprocedure (geïnspireerd op artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen) in artikel 10, vijfde lid van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen:

“De externe accountant, de externe belastingconsulent, de externe erkend boekhouder, de externe erkend boekhouder-fiscalist en de bedrijfsrevisor die in de uitoefening van hun opdracht gewichtige en overeenstemmende feiten vaststellen die de continuïteit van de onderneming van de schuldenaar in het gedrang kunnen brengen, lichten deze laatste hiervan op een omstandige wijze in, in voorkomend geval via zijn bestuursorgaan. Indien de schuldenaar binnen een termijn van een maand vanaf die kennisgeving niet de nodige maatregelen treft om de continuïteit van de onderneming voor een minimumduur van twaalf maanden te waarborgen, kan de externe accountant, de externe belastingconsulent of de bedrijfsrevisor de voorzitter van de rechtbank van koophandel daarvan schriftelijk inlichten. In dat geval is artikel 458 van het Strafwetboek niet toepasselijk.”.

⁽¹⁾ De adviezen, die geen bindend karakter hebben, weerspiegelen het standpunt van de Raad van het Instituut en laten in het bijzonder de bedrijfsrevisoren toe om de standpunten vooraf te kennen die de Raad zal nemen naar aanleiding van individuele dossiers (Verslag aan de Koning bij K.B. 21 april 2007, BS 27 april 2007, p. 22890). De adviezen houden de interpretaties in die de Raad van het Instituut ontwikkelt in het kader van een bepaalde wetgeving, besluit, norm of aanbeveling, maar tevens het standpunt inzake om het even welk document dat van belang is voor het beroep van bedrijfsrevisor.

Hierna worden de voornaamste verschilpunten met artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen opgesomd:

- ✓ De herstelmaatregelen moeten worden genomen door het bestuursorgaan binnen de maand (deze enkel overwegen volstaat dus niet meer)⁽²⁾; de herstelmaatregelen die werden getroffen door het bestuursorgaan moeten daarbij de continuïteit van de onderneming waarborgen gedurende een minimumduur van twaalf maanden (in plaats van een “redelijke termijn”)⁽³⁾.
- ✓ De alarmbelprocedure van artikel 10 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen is van toepassing op de economische beroepsbeoefenaars *in de uitoefening van hun opdracht*, ongeacht of hun opdracht werd vastgelegd in het vennootschapsrecht of in enige andere rechtsbepaling betreffende een specifieke opdracht⁽⁴⁾.

Uit deze verschilpunten volgt dat artikel 10 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen op bepaalde aspecten stringenter is dan artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen.

2. Cumulatieve toepassing door de commissaris van artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 10 van de wet van 31 januari 2009

De wet van 31 januari 2009 heft artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen niet op.

Artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen heeft specifiek betrekking op de bedrijfsrevisor in zijn hoedanigheid van commissaris, terwijl artikel 10 van de wet van 31 januari 2009 de bedrijfsrevisoren beoogt “*in de uitoefening van hun opdracht*”, hetzij een wettelijke (bijvoorbeeld als commissaris) dan wel een contractuele.

⁽²⁾ Artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen voorziet dat de commissarissen kunnen afzien van de melding wanneer zij vaststellen dat het bestuursorgaan reeds heeft beraadslaagd over de maatregelen die moeten worden genomen.

⁽³⁾ Voor meer informatie hieromtrent verwijzen wij naar het artikel van B. BEKAERT en J. LEMMENS, “De economische beroepsbeoefenaar en de continuïteit van de onderneming (WCO): het (knipper)licht gaat aan”, *Accountancy & Bedrijfskunde*, 2014, nr. 2, p. 5-9.

⁽⁴⁾ Artikel 10 verschaft geen verduidelijkingen met betrekking tot de inhoud van de opdracht uitgeoefend door de cijferberoeper. De voorbereidende werkzaamheden van de wet van 27 mei 2013 zeggen eveneens niets op dit punt.

Op advies van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat de commissaris gehouden is door de verplichtingen bedoeld zowel in artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen als in artikel 10 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, waarbij laatstgenoemde op bepaalde aspecten stringente verplichtingen bevat.

3. Procedure van artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 10 van de wet van 31 januari 2009

De aanpak van de commissaris of bedrijfsrevisor kan als volgt worden samengevat:

- indien de commissaris of bedrijfsrevisor die een permanente opdracht uitoefent, ertoe gehouden is het bestaan van gewichtige en overeenstemmende feiten vast te stellen die de continuïteit van de onderneming van de schuldenaar in het gedrang kunnen brengen, dient hij het bestuursorgaan hiervan op een omstandige wijze in te lichten, overeenkomstig respectievelijk artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 10 van de wet van 31 januari 2009. Hetzelfde geldt voor de bedrijfsrevisor bij de uitoefening van een eenmalig opdracht (bv. inbreng in natura of waardering) voor zover het klaarblijkelijk karakter van de voormelde feiten bewezen is;
- voorzichtigheidshalve is de Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, van oordeel dat, ondanks het feit dat het Wetboek van vennootschappen in een speciaal kader met specifieke bevoegdheden en aansprakelijkheden voor de commissaris voorziet, laatstgenoemde de “redelijke termijn” zoals voorzien in artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen mogelijks kan beschouwen als de minimale periode van twaalf maanden zoals voorzien in artikel 10 van voormelde wet. In deze wet werd evenwel niet vastgelegd op welk tijdstip deze termijn ingaat;
- in het kader van een eenmalige opdracht raadt de Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, aan om de opdracht niet te beginnen vóór de ondertekening van de opdrachtbrief en in deze opdrachtbrief te verduidelijken dat de beroepsaansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor in beginsel aanvangt vanaf de uitgifte van de opdrachtbrief om te eindigen op de datum van ondertekening van het opgestelde verslag;

- volgens de memorie van toelichting ⁽⁵⁾ moeten de economische beroepsbeoefenaars “*de organen van de rechtspersoon hierover omstandig inlichten en zullen [zij] hiervan het bewijs moeten leveren en bewaren dat zij dit gedaan hebben als de schuldenaar niet de vereiste maatregelen heeft genomen.*”.

Een specifiek geval betreft de tussenkomst van een bedrijfsrevisor in een onderneming die niet zijn opdrachtgever is, bijvoorbeeld wanneer een vennootschap hem de opdracht geeft om een audit of een waardering in een andere onderneming te doen, of zelfs bij een gerechtelijk deskundigenonderzoek of een arbitrage. Indien de bedrijfsrevisor in deze omstandigheden vaststelt dat de continuïteit van de onderneming waarin hij zijn opdracht uitvoert, en die niet zijn opdrachtgever is, in het gedrang is gebracht, rijst de vraag in welke mate hij de alarmprocedure moet opstarten. Volgens de tekst van de wet is de alarmprocedure van toepassing op de economische beroepsbeoefenaars die “*in de uitoefening van hun opdracht gewichtige en overeenstemmende feiten vaststellen die de continuïteit van de onderneming van de schuldenaar in het gedrang kunnen brengen*”. Noch de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen, noch de memorie van toelichting geven een definitie van de term “schuldenaar” ⁽⁶⁾. Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat de schuldenaar de klant is van de bedrijfsrevisor. Bijgevolg is de bedrijfsrevisor er niet toe gehouden om de alarmprocedure in te stellen, indien hij vaststelt dat de continuïteit van de onderneming waarin hij zijn opdracht uitvoert, en die niet zijn opdrachtgever is, in het gedrang werd gebracht.

4. Aansprakelijkheidsregime

Ten aanzien van zijn klant-onderneming is de economische beroepsbeoefenaar contractueel aansprakelijk voor het niet-naleven van de informatieverplichting opgenomen in artikel 10, vijfde lid van de wet van 31 januari 2009. Om aansprakelijkheid te worden gesteld, moet worden aangetoond dat de economische beroepsbeoefenaar bepaalde gewichtige en overeenstemmende feiten die de continuïteit van de onderneming van de schuldenaar in het gedrang kunnen brengen had kunnen vaststellen en dat hij verzuimd heeft de klant-onderneming tijdig in te lichten over de vast te stellen feiten, met als referentiecriterium de normale vooruitziende zorgvuldige economische beroepsbeoefenaar ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ *Parl.St.*, Kamer, 2012-13, nr. 53-2692/001, p. 11.

⁽⁶⁾ In dit verband schrijft meester BEKAERT: “*Met deze bepaling wordt aan de economische beroepsbeoefenaar een informatieverplichting opgelegd ten aanzien van alle klanten-ondernemingen waarvan de continuïteit in het gedrang kán komen.*” Zie B. BEKAERT, “Responsabilisering van de economische beroepsbeoefenaar voor ondernemingen in moeilijkheden”, *Pacioli*, nr. 371, 14-27 oktober 2013, p. 1.

⁽⁷⁾ B. BEKAERT, “Responsabilisering van de economische beroepsbeoefenaar voor ondernemingen in moeilijkheden”, *Pacioli*, nr. 371, 14-27 oktober 2013, p. 3.

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal
Bld E. Jacqmainlaan 135/1, B-1000 Bruxelles/Brussel

De niet-naleving van deze informatieverplichting kan ook een buitencontractuele aansprakelijkheid ten aanzien van derden impliceren.

Het niet toepassen van artikel 10, vijfde lid van de wet van 31 januari 2009 brengt geen strafrechtelijke aansprakelijkheid met zich mee, in tegenstelling tot artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen.

Met confraternele groeten,

Daniel KROES
Voorzitter

Bijlage: 1

Overzichtstabel met de verschillen tussen artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 10, vijfde lid van de wet van 31 januari 2009

Art. 138 W. Venn.	Art. 10, vijfde lid WCO
Herstelmaatregelen te overwegen door het bestuursorgaan.	Herstelmaatregelen moeten worden genomen door het bestuursorgaan.
Herstelmaatregelen moeten de continuïteit van de onderneming waarborgen gedurende een redelijke termijn.	Herstelmaatregelen moeten de continuïteit van de onderneming waarborgen gedurende een minimumduur van twaalf maanden.
De commissarissen kunnen afzien van de melding wanneer zij vaststellen dat het bestuursorgaan reeds heeft beraadslaagd over de maatregelen die moeten worden genomen.	Niet van toepassing.
Is van toepassing op de commissarissen.	Is van toepassing op de economische beroepsbeoefenaars <i>in de uitoefening van hun opdracht</i> , ongeacht of hun opdracht werd vastgelegd in het vennootschapsrecht of in enige andere rechtsbepaling betreffende een specifieke opdracht, hierbij inbegrepen het commissarismandaat.